

CONCEPTNOTA AAN DE LEDEN VAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: wijziging van het Kunstendecreet

1. INHOUDELIJK

1.1. Het nieuwe Kunstendecreet van 13 december 2013

Het nieuwe Kunstendecreet van 2013 introduceerde een aantal nieuwe elementen voor het beoordelen van subsidie-aanvragen: een visienota, een zelfprofilering van aanvragers op basis van functies, een nieuwe manier van beoordelen met wisselende commissies ad hoc samengesteld uit een brede pool van benoemde beoordelaars, onafhankelijke commissievoorzitters met een louter methodologische rol, protocolgesprekken met centrumsteden en provincies, en een uitgebreide verhaal- en repliekprocedure.

De vernieuwingen moesten enerzijds leiden tot vereenvoudiging, efficiëntieverhoging en werklastermindering en anderzijds tot objectivering en onpartijdigheid.

1.2. Evaluatie

Na de eerste volledige advies- en besluitvormingscyclus over de werkingsubsidies aan kunstenorganisaties 2017-2021 volgens het nieuwe systeem, waarover de Vlaamse Regering besliste eind juni 2016, organiseerde het Departement CJM in samenwerking met de Adviescommissie Kunsten een brede evaluatie bij zowel aanvragers als zakelijke en artistieke beoordelaars en voorzitters.

De evaluatie bestond uit een online enquête in september 2016, samengesteld op basis van evaluatiedocumenten van commissievoorzitters en de Adviescommissie, en feedbackgesprekken met aanvragers, beoordelaars, voorzitters, Kunstenpunt, OKO en Adviescommissie in najaar 2016.

In alle feedbackgesprekken werden de eerste resultaten toegelicht en konden de aanwezigen nuanceren, verduidelijken en toevoegen. Ze werden ook gepolst over een aantal pistes voor verbetering die de administratie voorstelde.

1.3. Bevindingen

De voornaamste bevindingen waren de volgende:

- Kennis van beoordelaars:
de wisselende samenstelling van beoordelingscommissies geeft problemen: zowel bij aanvragers als (een deel van de) beoordelaars leeft de perceptie dat er onvoldoende kennis en kennisopbouw zou zijn bij de beoordelaars over de aanvragers en hun context, wat de kwaliteit van de adviezen niet ten goede komt.
- Landschap en budget:
de louter individuele beoordeling van dossiers zonder zicht op het landschap en zonder zicht op het beschikbare budget genereert minder goede adviezen, valse verwachtingen en misverstanden (enquête september 2016: slechts 25% van de respondenten – zowel wie subsidies kreeg als wie niet kreeg - is tevreden over de vertaling van de adviezen naar de beslissing).
De gesprekken met de centrumsteden en provincies zorgden voor belangrijke informatie over het landschap maar kwamen vrij laat in het proces.
- Artistiek/zakelijk advies:
Het gewicht van het zakelijk advies is te groot, het artistiek advies dreigt op de achtergrond te geraken, de dubbele adviezen (artistiek/zakelijk) zijn moeilijk leesbaar, bevatten overlappingen of onderlinge tegenstrijdigheden, en de 25-delige waardenschaal werkt niet bij beperkte budgetten (leidt tot gepolariseerde strategische beoordeling).
- Werklast:
De werklast is te hoog, zowel voor aanvragers, beoordelaars als administratie (ruim 300 aanvragen voor werkingssubsidies 1x/5 jaar, circa 300 aanvragen beurzen en projecten per ronde 3x/jaar) en de dossiersjablonen in KIOSK worden als omslachtig ervaren door aanvragers.
- Replik/verhaal:
De repliek- en verhaalprocedure was bijzonder complex, arbeidsintensief en weinig effectief. Bij de artistieke adviezen werden na repliek 17% van de adviezen gewijzigd qua categorie, bij de zakelijke adviezen 23%. Er kwamen een aantal verschuivingen in de rangorde, maar dit maakte de eindbeslissing niet transparanter.

Uit de evaluatie kwamen nog een drietal andere aandachtspunten naar voor, waarvoor eveneens remediërvorstellen zijn uitgewerkt. Omdat deze geen aanpassing van de regelgeving vereisen maar te maken hebben met uitvoering, afstemming en werkafspraken, zijn ze niet opgenomen in de fiches in bijlage. We vermelden ze hieronder kort ter info:

- Participatie (onduidelijkheid over de interpretatie van functies):
naar aanleiding van de zeer ongelijkmatige interpretaties van de functie participatie is in 2016-2017 een studie uitgevoerd door de Karel de Grote Hogeschool Antwerpen met als titel 'Onderzoek naar de functie participatie in het Kunstendecreet'. Dit resulteerde in een aantal aanbevelingen en scenario's om deze functie meer eenduidig te beoordelen. Ik zal op basis van deze scenario's een nieuwe invulling van de functie participatie communiceren in het voorjaar 2018.
- Rol van de Adviescommissie:
de rol van de Adviescommissie was voor een deel van aanvragers en beoordelaars niet duidelijk. Dit is grotendeels een kwestie van communicatie stroomlijnen tussen alle betrokkenen. De conclusies van de Adviescommissie worden ondertussen op de website van de administratie gepubliceerd en er wordt gewerkt aan een optimale afstemming met de voorzitters van de beoordelingscommissies en aan de doorstroming naar en van de BC waarbij de secretaris (administratie) een sleutelrol is toebedeeld.

- Digitale aanvraag- en beoordelingstool KIOSK en OLIAD:
 Uit de enquête bleek dat de digitale tool voor indiening en opvolging KIOSK en de adviestool OLIAD niet helemaal aan de wensen van de gebruikers voldeden. Hun bemerkingen werden meegenomen in de al geplande integratie van de (voorheen aparte) adviestool OLIAD in de aanvraag- en opvolgingstool KIOSK. Andere aanpassingen zijn o.a. het wegwerken van overlappings tussen artistiek en zakelijk advies en de onderlinge afstemming van de cyclus van aanvraag, actualisering en verantwoordingsdossier met automatische copy/paste-mogelijkheden, wat de planlast voor aanvragers zal verlagen. De aanpassing van KIOSK is een doorlopend proces. Zo zal de voorgestelde aanpassing met betrekking tot het zakelijk advies (zie voorstel 2) tot een verdere vereenvoudiging van KIOSK leiden. Daarnaast is er een brede klantenbevraging gepland in het najaar van 2018, na afronding van de volledige cyclus actieplan-werkingsverslag-toezicht voor het eerste werkingsjaar 2017 volgens het nieuwe kunstendecreet, waaruit nieuwe aanpassingen zullen voortvloeien.

1.4. Remediëringstraject

In het voorjaar van 2017 werden binnen de afdeling Kunsten van het Departement CJM thematische werkgroepen opgericht om de resultaten van de evaluatie om te zetten in verbetervoorstellen. Ook de Adviescommissie boog zich hierover in opeenvolgende vergaderingen.

In het najaar werden de verbetervoorstellen in overleg met het kabinet Cultuur en de Adviescommissie, en na een hoorzitting in het Vlaams Parlement op 26 oktober met SARC, OKO en Kunstenpunt, uitgefilterd en omgezet in wijzigingsfiches.

Er wordt geopteerd voor een beperkte wijziging van het decreet waarbij de voornaamste pijnpunten worden aangepakt terwijl de basisfilosofie en het kader behouden kunnen blijven.

Zoals hierboven aangehaald zijn hier enkel die wijzigingsvoorstellen opgenomen die aanpassing van de regelgeving impliceren. Sommige aanpassingen van de regelgeving zullen zich verder vertalen in aanpassingen van de uitvoering in de vorm van draaiboek of KIOSK.

In de tabel hieronder wordt tentatief aangekruist op welk niveau de aanpassingen zich in principe zullen situeren (wat bij de latere artikelsgewijze screening mogelijk nog bijgestuurd wordt).

A. Inhoudelijke voorstellen	KD	BVR	MB	Draai- boek	KIOSK
1/ meer kwantitatief onderbouwde landschapstekening en visienota	X	X	-	X	X
2/ anders dossiergebonden adviseren: geen autonoom zakelijk advies meer maar één omvattend advies met relatieve score	X	-	-	X	X
3/ anders dossieroverschrijdend adviseren: het voorstel van beslissing is afgestemd op budget én visienota	X	-	-	X	-
4/ kennisverhoging commissieleden: gedeeltelijk vaste commissies	-	X	X	X	-
5/ invoering van een hearing bij werkingssubsidies	X	X	X	X	X
6/ schrapping van de verhaalprocedure, behoud repliekmogelijkheid	X	X	X	X	X
7/ schrapping van jaarlijkse actieplannen, vervanging door eenmalig geactualiseerd beleidsplan	X	X	X	X	X
8/ kleine wisselende commissies voor kleine subsidies	-	-	X	X	X

9/ kleine subsidies uitbetalen in 1 keer	-	-	X	-	X
10/ geen zakelijk-beheersmatig verslag meer voor PS OR onder 15.000	-	-	X	-	X
11/ mandaatfuncties voor artistieke en zakelijke eindverantwoordelijken Kunstinstellingen	X	(X)	-	-	-
12/ beslissingsdatum WS verschuiven naar 1/10, indieningsdatum 1/12	X	-	-	X	X
B. Technische voorstellen					
B1/ aankoopcommissie: 6 maanden voor visienota, aanstelling 5 jaar	-	X	-	-	-
B2/ vereenvoudiging zakelijk criterium	X	-	-	-	X
B3/ presentatieplekken: geen opdracht maar een initiatief	-	X	-	-	-

De lijst van technische voorstellen is hier beperkt tot technische aanpassingen met een inhoudelijke component. Bij de artikelsgewijze screening en uitwerking zal deze lijst nog aangevuld worden met puur technische aanpassingen, zoals het schrappen van de vermelding van de provincies n.a.v. het afschaffen van de culturele bevoegdheden.

In de afzonderlijke fiches in bijlage is voor elk van de voorgestelde wijzigingen een duiding van de context, een toelichting van het voorstel en een motivatie opgenomen.

1.5. Overzicht voorgestelde wijzigingen

De in de fiches opgelijste wijzigingen gaan in op de aangehaalde probleempunten met als doel:

- een betere kennisopbouw over de aanvrager;
- een scherpere afbakening van verwachtingen via landschapstekening en visienota;
- coherenter en eenvoudiger advies die meer rekening houden met de landschapstekening, visienota en het beschikbare budget;
- plan- en werklastermindering voor aanvrager, beoordelaar en administratie.

1.6. Aanpak

Aangezien het nieuwe Kunstendecreet een voorstel van decreet was, wordt voorgesteld om dezelfde werkwijze te hanteren voor de wijziging ervan.

Daarom stel ik voor meerderheid en oppositie uit te nodigen en de besprekingen hierover aan te vatten, op basis van de bijgevoegde fiches. Na dit overleg zal ik het departement het voorstel van decreetswijzigingen concreet laten uitwerken.

2. VOORSTEL VAN BESLISSING VAN DE VLAAMSE REGERING

1. Hecht haar goedkeuring aan bovengenoemde visienota met dien verstande dat deze goedkeuring geen enkel extra financieel of budgettair engagement inhoudt;
2. Stemt er mee in dat:
 - de Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel de elementen van voornoemde nota vertaalt naar een concreet regelgevend kader;
 - de Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel op basis van deze nota de communicatie kan voeren.

De Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel
Sven GATZ

Bijlagen:

- Fiches wijzigingsvoorstellen Kunstendecreet